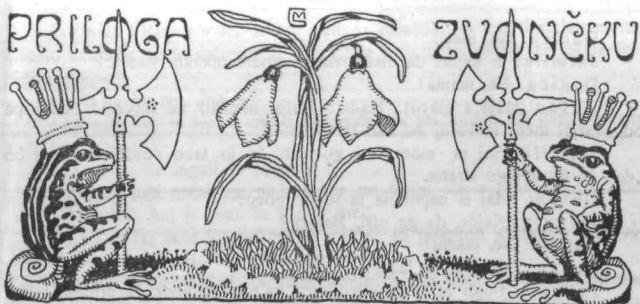




MARA GREGORIČEVA:

Lažniva Danica.

Igra v dveh dejanjih.

(Konec.)

3. prizor.

Prejšnja, kasneje Danica.

Jarmila: Malo je manjkalo, da jo še pobožáš za tatvino. (Odloži robec na mizo.)

Dušan: Dokler nismo prepričani, ne smemo misliti slabega o človeku.

Jarmila: Ali nisi še prepričan? Kaj ti še ne zadostuje, da mi je ukradla ključ iz torbice in napolnila svojo lastno ruto z ukradenimi rečmi?

Dušan: Kdo ve, ako jo je ona napolnila?

Jarmila: Zasačila sem jo pred omaro! Le poglej, kako jo je izpraznila. (Odpre jo.) In kaj še opažam! Poglej črepinje onega kozarca, ki je bila v njem smetana. Veruješ končno?

Dušan: Pokliči Danico! —

Jarmila: Kaj? Vendar ne misliš, da je najina hčerka tatica? O, takoj jo pokličem, da izprevidiš, kako se motiš! (Gre k vratom.) Danica! Ti ne čutiš v srcu prav nič ljubezni do lastnega otroka.

Dušan: Moja ljubezen je morda večja nego tvoja! — Danica!

Danica: Tukaj sem, mili oče!

Jarmila: Moj zlati otrok! (Objame jo.)

Dušan: K meni stopi in slušaj! Povej odkritosrčno! Kdaj si ukradla materi ključek iz torbice?

Danica (prestrašena molči).

Jarmila: Kajne, da nisi, Danica?

Dušan: Na ta način seveda ne zvem resnice! Le izprašuj torej ti dalje. Jaz pa ostanem pri svojem mnenju! —

Jarmila: Kaj ne, Danica, da ti tega ključa niti ne poznaš?

Danica: Ne, mati!

Jarmila: In kajne, da nisi vzela iz omare nikakih slaščic?

Danica: Ne, mama!

Dušan (maje z glavo): Ha-ha! Dalje molčati ne morem! Sedaj pa odgovorjaj meni in varuj se, ako lažeš!

Jarmila: Saj ne more niti govoriti, če jo tako strašiš; rekla ti bo „da“ že iz samega strahu.

Dušan: Kdaj si napolnila ta rdeči robec?

Jarmila: Kajne, da ga nisi, Danica?

Danica: Ne, nisem!

Dušan: Gorje ti, če lažeš!

Jarmila: Pojdi za sedaj v jedilnico in reci gospodi, da pridem takoj. (Danica odhiti.) Torej vidiš, da si se varal.

Dušan: Jarmila, Jarmila! Kaj bo iz naše Danice? Vedi, da nihče drugi ni tega storil nego ona. Ako pojde tako naprej, bo končala v zaporu.

Jarmila: Saj ni ona, ali nisi čul?

Dušan: Skoro gotovo vem, da je ona, vendar poizkusim še nekaj! —

Jarmila: Siromašno moje dete! Zaradi tiste obsojaš lastnega otroka. O, že vidim! Jožica bi mi lahko pokradla vse dragocenosti, ti bi jo imel za nedolžno.

Dušan: Morda se motim, morda trdiš tudi ti prav, ampak zato je še nisi smela odsloviti.

Jarmila: Bolje prehitro, nego prekasno!

Dušan: Zdi se mi, da nekdo trka! (Proti vhodu.)

Jarmila: Prosto!

4. prizor.

Prejšnja, kmet, kmetica, Jožica.

Jarmila: Kaj pa želite?

Kmet: Preden odidemo proti Istri, hočemo vedeti, iz kakšnega vzroka ste odslovili našega dekleta.

Kmetica: Ako je ona kriva, dobi še mojo kazen, ako pa ni, naj vam Bog odpusti greh.

Jarmila: Kaj še ne veste, zakaj? Aha, se vam boji povedati!

Kmet: Povedala nama je že, ali jaz hočem zvedeti še enkrat iz vaših ust, kaj vam je naredila moja nečakinja.

Dušan: Le razloži jim vse, Jarmila.

Kmetica: Z resnico na dan, gospa, da mi bo vse jasno.

Jarmila: Kaj toliko klepetate? Svojo hčer rajša učite, da ne bo v prihodnje taka tatica.

Dušan: Jarmila!

Kmet: Ali ste se prepričali, da vam je ravno ona kaj ukradla, da se upate izreči tako obsodbo?

Kmetica (jokaje): Ali se ne bojite božje kazni?

Jarmila: Ravno v tej izbici sem jo zasačila, ko je odpirala omaro. In celo smetane se je nalizala in mi razbila kupico ter skrila za steklenico razbite črepinje.

Dušan: Ali res, Jožica?

Jožica: Res je le, da me je gospa dobila pri omari. Na ostalem sem nedolžna, gospod!

Jarmila: Še lagati se upaš?

Kmet: Moja nečakinja ni lažnivka ne tatica. Ze v prav mladih letih jo je mati učila, kaj je prav in kaj je greh.

Dušan: Jaz sem jo spoznal za pridno in pokorno služkinjo, zato ne morem tajiti, da se mi vidi vse neverjetno.

Kmetica: O, gospod, saj tudi ni resnica. Jaz poznam lastnega otroka. Preprosti ljudje smo, ampak poštenje nam je bolj dragoceno nego vse bogastvo.

Jarmila: Sedaj ne pomagajo ne besede ne prošnje.

Kmet (jezno): Kdo pa vas prosi? Preprosti ljudje smo, ampak tudi mi imamo svoje samoljubje in se ne ponižamo pred vsakim.

Jarmila: Predrznež! —

Dušan: Ti ljudje niso drzni, Jarmila. Oni se branijo pred obsodbo, ki si jo izrekla.

Jarmila: No, sedaj prični še ti! Kdo pa naj bi vzel slaščice, ako ne ona? Kuharica nima nič opravila v tej izbi; ti imaš tudi rajši tobak nego slaščice. In da ni vzela naša Danica, veš tudi. Kdo drugi jih je torej ukradel nego dekla, saj sem jo zasačila, ko je zaklepala omaro.

Kmet: Resnica že pride na dan, četudi ne takoj danes. Pojdimo, Jožica, in ti, sestra! V Trstu je gotovo še kaka družina, ki bo rada sprejela Jožico v službo. (Hočejo oditi.)

Dušan: Nikakor! Tako vas ne pustim iz svojega stanovanja. Velja naj, kar hoče. Zvedeti moram, kje tiči resnica in kje — tatvina.

Jarmila: Kaj nameravaš?

Dušan (kliče): Danica! Danica!

5. prizor.

Prejšnji, Danica.

Danica (priskaklja s punčko v naročju): Kaj se je pripetilo? O, Jožica, ti jokaš! Kaj mora tvoja mati že danes proč? —

Jožica: Ne žalujem zato, draga gospodična!

Danica: Kaj pa znači ta prtljaga?

Jožica: Proč moram, proč!

Danica (kmetici): Nikar je ne vzemite s seboj!

Kmetica: Tako zahtevajo vaši starši.

Danica: Ali res, oče? Mama!

Jarmila: Tatice nočem imeti več pod streho.

Dušan (zaničljivo in polagoma): Veš, ljuba hčerka, mama pošlje Jožico proč, ker ji je vzela ključek iz torbice in kradla slaščice iz omare.

Danica (obmolčne, stopi korak nazaj, se prime za čelo, ko da pre-mišlja, nato poklekne pred očeta): Oh, oče ljubi, odpusti mi! Jaz sem ukradla materi ključek, jaz sem snedla in pobrala slaščice.

Dušan: In tako spretno si lagala prej!

Jarmila: To ni res, je nemogoče! Danica ima deklo rada in zato jo zagovarja.

Dušan: Sramuj se! In pojdi mi izpred oči!

Danica: Mili oče! (Vstane in se oddalji za korak.)

Jarmila (gleda srdito v Dušana).

Dušan (prime Jožico za ramo): Potolaži se! Saj sem vedel, da si ne-dolžna.

Jarmila: Ne prenegli se, mož! Kaj nisi videl, da je bil robec Jožičin? Samo ona je tatica!

Danica (se približa materi): Ne, mamica, ampak jaz sem vse zakri-vila. Jožica je nedolžna!

Jarmila (Jožici): Zakaj si pa bila ti pri omari, če si nedolžna?

Jožica: V košu sem našla ključ, gospa, in da se ne izgubi, sem se hotela prepričati, kam spada.

Dušan (Jarmili): Vedel sem, da si se preneglila! (Kmetici.) Oprostite, mati! (Kmetu.) Ne zamerite, stric! (Obema da roko.) Pravica je na vaši strani!

Kmet: Hvala!

Jožica: Kako sem srečna, da se je izkazala resnica.

Kmetica: Kaj pa sedaj, ali naj ostane še tukaj?

Dušan: Seveda!

Jarmila: Če je tako, naj le ostane! (Danici) Zakaj si to storila?

Dušan: Zapomni si, da te še jutri odvedem v kak zavod, da se na-vadiš pameti in poštenja.

Jožica: Odpustite ji, gospod!

Jarmila (prime z eno roko Danico za glavo, z drugo si zakriva obraz): Siromašno moje dete!

Dušan: Tiho bodi, Jarmila! Ti si predobra, prepopustljiva z njo, ne vzgajaš je kakor bi morala. Ako ostane deklica doma, ti bo v nadlego v starosti, zakaj gorje otrokom, ki jim dajejo starši potuho.

(Zavesa pade.)

